

posted by Willant on 24. máj 2008 - 17:49
14.02.2009 - posledná úprava článku.

Maďarsko 2000 alebo tulácky vstup do Európy [1]

Otcom tejto myšlienky bol Šerpa. Má rád túlanie, ale príliš vysoké kopce nie sú zrovna jeho parketou. Jedného dňa ho na mape pohoria Piliš (Maďarsko), v miestach, kde Dunaj nadobro opúšťa územie Slovenska, upútali rokliny vybavené reťazami, označené ako obzvlášť nebezpečný terén...

Z iných zdrojov sa zas dozvedel, že neďaleko tohto miesta sú dediny, kde žijú prevažne vysídlení Slováci, ktorí sa stretávajú v krčme U Švejka. To stačilo.

Sadol k telefónu a dal na známosť svoj zámer - uskutočniť dobrodružnú akciu s cieľom preskúmať územie a nadviazať styky s obyvateľmi neznámej južnej krajiny. Nebol to náš prvý vstup na toto územie. Zem, v ktorej sme sa mali vylodiť, sme už mali okrajovo preskúmanú. V jednej ostrihomskej vinárni nás majiteľka poznala tak dôverne, že keď sme sa tam objavili, tak sódu sme pili zadarmo a kedykoľvek sme si tam mohli urobiť vlastnú gitarovú show.

Šerpa mal už dokonca dopodrobna preskúmanú sieť maďarských úzkokoľajných železníc. Ale toto malo byť úplne niečo iné. A potom nastal ten pamätný deň. Bolo to na prelome marca a apríla. V lyžiarskych strediskách na severe Slovenska vládol ešte čulý ruch spojený s koncom zimnej sezóny, avšak na juhu už panovala jar so všetkým, čo k nej patrí.

Do Štúrova sme prišli ešte za vidna. Náš pôvodný zámer prekročiť hranice už v piatok a preplaviť Dunaj až na maďarskom území sa ukázal ako finančne nevýhodný. Perspektívnou alternatívou bolo preplavenie Dunaja v Štúrove a následné využitie služieb spoločnosti Volánbus. Toto riešenie však bolo realizovateľné až ráno a tak sme sa zložili povedľa rázovitej sídliskovej krčmičky, hodili do seba zopár desín, nejaké to jedlo a presunuli sa k Dunaju. Kamarát Dumo, ktorý pracuje ako colník sa síce obával nepríjemného prebudenia, vyplývajúceho z pobytu v colnom pásme, ale našťastie k tomu nedošlo.

Ráno prebiehalo hekticky. Urýchlene sa pobaliť, žiadne raňajky, zrýchlený presun do prístavu kompy. Vďaka nášmu kamarátovi prebehla colná kontrola bez akýchkoľvek komplikácií. Na prehliadku Ostrihomu nebol čas. Už o pol hodiny sme sedeli v autobuse s označením Vyšegrad Budapešť, ktorý nás vysadil v dedinke Sob. Táto oblasť nie je pre Maďarsko veľmi charakteristická. Priamo od brehov Dunaja sa tu na obe strany dvíhajú pomerne vysoké kopce. Zložili sme sa na miestnom futbalovom ihrisku. Tam sme sa naraňajkovali a Ugo stihol navštíviť obchod, odkiaľ priniesol fľašku vynikajúceho lacného vína. V miestnej krčme mi dal Šerpa rýchlokurz maďarčiny, t.j. naučil ma, ako si mám vypýtať pivo. Po týchto základných prípravách sme konečne mohli vyraziť.

Kraj spočiatku výrazne pripomínal Štiavnické vrchy, akurát na tú ročnú dobu tam bolo omnoho zelenšie. Narazili sme na skupinku brigádnikov, ktorých sme pozdravili naším tradičným Ahoj. Oni síce odpovedali nejakým maďarským ekvivalentom, ale bolo z toho cítiť, že sú nám priateľsky naklonení. Určite mali radosť, keď videli, že sme sa neobjavili na tankoch, ale len tak, na pešo, bez akejkoľvek výzbroje. Asi po poldruhu hodine sme po perfektne vyznačenom chodníku došli k ústiu rokliny Rám.

Pokiaľ ste nezažili atmosféru masových výstupov na Rysy a cítite sa o to byť ochudobnení, odporúčam jarný Piliš. Roklina síce pripomína Slovenský raj, ale ten je i počas najsilnejšej turistickej sezóny oproti Pilišu na jar iba pustatinou.

Ja som si vymýšľal skratky, aby som sa vyhol davom čakajúcim na reťaziach. Šerpa síce frľal, že nejaké padajúce šutríky by mohli okoloidúcim uškodiť, ale ináč to bolo fajn. V jednom kritickom mieste sa dokonca rozhodol aktívne pomáhať pri prekládke detí, ale našťastie od svojho zámeru ustúpil - pri tom počte by sme nestihli na Slovensku ani kosenie sena. Za nejaké dve hodiny sme to mali za sebou. Presúvali sme sa bližšie k hlavnému hrebeňu, cestou stretali ľudí a celé to malo atmosféru Bratislavského lesoparku v nedeľu popoludní. Žiadne značkové turistické oblečenia, ľudkovia akoby privezení autobusom MHD. Navzdory protestom niektorých členov výpravy sme si s Ugom na okraji cesty nakládli ohník. Naše kulinárske snahy boli očividne veľkou atrakciou pre okoloidúcich. Niektorí odvážlivci sa prišli pozrieť úplne zblízka a asi dodnes ľutujú, že nemali so sebou videokameru, alebo foťák. Po obede sme pokračovali na rázcestie, kde nastala dilema "ako ďalej". Zastavili sme náhodných okoloidúcich a jazykom bežne používaným na Britských ostrovoch som sa to snažil od nich dozvedieť. Boli to praví civilizovaní Európania, ktorí síce sami nevedeli, kde presne sa nachádzajú, ale angličtinu ovládali perfektne. Vsadili sme teda na šťastenu a podarilo sa. Po dvoch hodinách sme boli z lesa von. Pred nami sa rozprestierali horské pasienky, uprostred ktorých sa nachádzali pozostatky akéhosi kláštora. Okraj cesty bol lemovaný autami prevažne produkcie NDR, pomedzi ktoré sa premávali postavy v bielych kimonách. Bolo to stretnutie priaznivcov ázijských bojových umení. Ó, pravnuci Attilovi, synovia stepi a slnka. Aká to túžba, čo vás ťahá preč z rodného Pešťbudína na polepenom Trabante v ústrety neznámemu? Stihli sme síce len koniec, ale to bolo asi najlepšie z celej akcie. Spoločnými silami oživovali svoje bakelitové tátoše a každý jeden naštartovaný motor bol dôvodom na oslavu.

Asi dva kilometre od pozostatkov kláštora stoja prvé domy obce Pilisszentlélek, cieľa našej cesty. Chrbtovou kosťou tejto dediny je hlavná ulica, na ktorej sa nachádza kostol, obchod a krčma U Švejka. Ako to už v cudzích krajinách býva, do krčmy sme vstupovali s menšími obavami. Vnútri sedelo asi päť domácich a krčmár sa nás po maďarsky opýtal, čo si dáme. Keď sme mu to po maďarsky vysvetľovali, tvár najbližšie sediaceho štamgasta sa rozšírila do širokého úsmevu. Vstal, popodával nám ruky a povedal, že môžeme kľudne hovoriť po slovensky, že oni sú Slováci. Prvá bariéra bola preklenutá. Hneď nato sa začalo popíjať, k slovu sa dostala gitara, zvyšné miesta v krčme sa pomaly zaplňali. Džbány s vínom sa vyprázdňovali jeden po druhom, chlapík sediaci vedľa mňa, nadšený hudbou, ma nazval profesionálom. To bolo asi tak všetko, čo som mu rozumel, ale jeho slovensky hovoriaci kamaráti tvrdili, že on mne rozumie všetko. Toto občerstvovacie zariadenie malo zvláštnu otváraciu dobu. Nalievať sa začínalo ráno o 05:00 a oficiálna záverečná doba bola o druhej v noci s tým, že pokiaľ je záujem, dá sa potiahnuť aj dlhšie. Nad ránom nás začal premáhať spánok a tak sme si od krčmára pýtali povolenie na použitie jeho podstienky vedľa krčmy. Proti tomu rázne protestoval s tým, že je ešte zima a že nie je problém odtiahnuť stoly a vyspať sa vo vnútri. Ja som neposlúchol a ľutujem to, pretože nejaký pes sa dostal k mojim potravinám a takmer polovicu z nich skonzumoval.

Ráno ma prebudil štrngot pohárov, veselá zábava, no a prvý výrok, ktorý som v plnom vedomí zaregistroval bol "dajte sem ten Šupák, nech bere fidle a hrá". Tými fidlami mysleli, samozrejme, gitaru. Bohužiaľ, nemohli sme sa zdržiavať, veď nás čakala cesta domov. Jedna teta, ktorá bola súčasťou inventára krčmy, mi navrhla, aby sme prišli cez leto, postavili "šiator" a pobudli. Mrzelo nás, že sme jej to nemohli sľúbiť. Ugo im potom na rozlúčku daroval jeden výtlačok svojej "Zbierky zbesnín" a šli sme na autobus s tým, že sa určite vrátíme. Po príchode do Ostrihomu sme sa zložili v našej starej vinárničke. Teta bola veľmi rada, že nás znovu vidí. Zatiaľ, čo niektorí kamaráti šli na prehliadku baziliky a iní dali prednosť návšteve trhu, ja som jej vyrozprával zážitky z našej expedície. Z celého toho bola veľmi prekvapená, o miestach, ktoré som jej opisoval, údajne do tej doby ešte ani nepočula. No a nakoniec tá najlepšia fľaša vína zakúpená priamo v prístave. Bola aj adekvátne drahá, asi kvôli tomu, že som si ju vypýtal po francúzsky. Kompa to vydržala a my sme sa rozišli domov.

Naša výprava vzbudila obrovský ohlas. Už o pár dní bol v denníku Práca na čestnom mieste uverejnený výrok prezidenta SR: "Vzťahy s Maďarskom neboli ešte nikdy také dobré, ako teraz." Toto nás tešilo, ale zároveň aj zaväzovalo. Na Šerpu sa začali hrnúť požiadavky na zorganizovanie ďalšej expedície. Pod tlakom verejnosti vyhlásil jesennú akciu. Prvá výprava mala charakter pánskej jazdy. Bolo to kvôli tomu, že stupeň rizika v nepreskúmanom území je pre dámy príliš vysoký. Účasť na jesennej výprave však bola pre ne otvorená. Bola v tom istá výhoda, keďže mnohé z našich kamarátok ovládajú maďarčinu.

Ja osobne som si na cestu do Štúrova zvolil cestu cez Šahy. Na tamojšej stanici to bolo maďarskejšie ako kdekoľvek za Dunajom, takže som sa nemusel obávať aklimatizačných problémov. Ku

kamarátom som sa pripojil v Čate a do Štúrova sme prišli už za tmy. Ponáhľať sa nebolo kam a tak počas pešieho presunu k Dunaju sme si v klúde hodili pivo. Na dunajskom brehu sa poniektorí oddali romantike a zložili sa priamo na pláži. Ja osobne som to neriskoval - voda je nevyspytateľná a nie všetky súkromné pozemky sú strážené. Silno pochybujem, že o tú záhradu porastenú prevažne trnoslivkami sa niekto staral. Ráno prebehlo v pohode. Pokľudné opúšťanie spacákov, raňajky, poniektorí dokonca páchali osobnú hygienu. Prítomnosť nežného pohlavia tu bola viac než evidentná. Na opačnú stranu rieky sme sa neplavili kompou, ale menším plavidielkom, ktoré premáva v prípade, že sa nezhrmaždí dostatočný počet áut. Colná kontrola bola oproti jari omnoho prísnejšia. Asi kvôli tomu, že nebol s nami Dumo. Navzdory tomu sme sa všetci zadarmo dostali na druhú stranu. Blížil sa čas sviatku Pamiatky zosnulých. Trhovisko, cez ktoré sme prechádzali, hýrilo všetkými možnými farbami chryzantém, ich vôňa dodávala momentu svojskú neopakovateľnosť.

Do Sobu sme došli bez ťažkostí. Od jari sa tam takmer nič nezmenilo. Jedine tie neopakovateľné farby a ceny na miestnom trhu. Na našom tradičnom fleku pri futbalovom ihrisku som zistil, že celistvosť pohárika s jablkovou detskou výživou bola počas transportu narušená, následkom čoho došlo k výraznej kontaminácii obsahu batoha. Takže narýchlo záchranné opatrenia, a už je tu Ugo s fľaškou vína, tvrdiaci, že konzumáciu jedla v Maďarsku si už bez toho nevie predstaviť. Po tejto pauze vyrážame k roklinám. Ľudí je tu podstatne menej ako na jar, a ešte aj tých pár, čo sme stretli, niekam utekalo. S najväčšou pravdepodobnosťou tam mali nejaké preteky v orientačnom behu, pretože všetci bežali smerom od autobusovej zastávky. Tentokrát sme si rokliny dokonale vychutnali. Žiadne naháňačky, veľa zastávok, klúd. Obedovať sme sa rozhodli až tesne nad lúkami. Tam sme si spravili oheň a spoločnosť nám robili miestni ochranári, ktorí sedeli v služobnom aute asi 100 m od nás. Asi pol hodiny vydržali pozeráť, ako sa tam napchávame, a keďže sme ich nezavolali, prestalo ich to baviť a odišli. Nám to trvalo trochu dlhšie, no nakoniec sme sa odhodlali k odchodu.

Do dediny to bol už len kúsok. U Švejka boli nadšení z nášho návratu. Prvá otázka na mňa bola, že vraj "či mám fidle". Moja odpoveď znela kladne a večierok sa mohol začať. Ugo sa dozvedel, že jeho "Zbierka zbesnín" sa teší veľkej obľube a miestni národní buditelia ju rozširujú na vlastné náklady. Ja som sa snažil prezentovať slovenský folklór prostredníctvom pastierskej píšťaly, ktorú domáci spontánne nazvali "malá fujara". Šerpa po asi jednolitrovom vyjednávaní dosiahol u krčmára prísľub, že kedykoľvek sa tam objavíme, jeho krčma bude naším hotelom. Takže noc, ráno, ešte pár pesničiek na rozlúčku a Ahoj! Ešte predtým si jeden ujo neodpustil, aby nás všetkých, ako sme tam boli, nepozval na pohárik. Vzhľadom na tamojšie ceny destilátov ho to muselo stáť majetok. Ďalej to už šlo ako podľa šablóny - autobus, kompa, colnica, rozchod domov. Akurát pred nástupom na loď mi to pripadalo trochu stereotypné, a tak som rozmýšľal, že preplávam Dunaj. Keďže ma od toho nik neodhovárať, nechal som to tak a šiel na kompu. Touto plavbou bola uzavretá prvá etapa vstupu tulákov do Európy. Nevieť, ako sa k tomuto úspešnému kroku vyjadrili politici. Tí hneď na druhý deň rokovali spolu s Maďarmi kdesi v Rakúsku. Ja osobne vnímam tento krok ako maximálne pozitívny integračný impulz. Rakúskych susedov asi trápi, že po tejto stránke sú od sveta tak trochu separovaní, ale nevidím to v čiernych farbách. Po istých legislatívnych úpravách, ktoré umožnia spanie pod širákom, kladenie ohňa, keď odstránia bariéry znemožňujúce autostop, vidím ich účasť v našej tuláckej Európe po roku 2005 ako reálnu záležitosť.

Šupák.

Adresa zdroja (modified on 14.02.2009 -

15:39):<http://www.w.sturovo.com/drupal/content/madarsko-2000-alebo-tulacky-vstup-do-europy>

Odkazy

[1] <http://www.w.sturovo.com/drupal/content/madarsko-2000-alebo-tulacky-vstup-do-europy>